

Sygn. akt I ACa 718/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Kuberska

Sędziowie: SA Anna Cesarz (spr.)

del. SO Joanna Składowska

Protokolant: stażysta Iga Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2015 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **S. K. i M. K. (1)**

przeciwko **(...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K.**

o pozbawienie tytułów wykonawczych wykonalności

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 18 lutego 2015 r. sygn. akt I C 789/14

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza solidarnie od S. K. i M. K. (1) na rzecz (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

I ACa 718/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 18 lutego 2015r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo S. K. i M. K. (1) przeciwko (...) Bankowi (...) w K. o pozbawienie wykonalności dwóch bankowych tytułów egzekucyjnych opatrzonych nadanymi przez Sąd klauzulami wykonalności.

Powodowie jako podstawę swojego żądania wskazali oświadczenia o uchyleniu się od skutków swoich oświadczeń woli z umowy poręczenia z dnia 24 czerwca 2013r.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 25 czerwca 2012r. pomiędzy pozwanym Bankiem a K-4 (...) Budowlane spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w B. została zawarta umowa o kredyt złotowy obrotowy w formie linii odnawialnej. W §8 umowy strony uregulowały skutki naruszenia umowy, przez które rozumiano zagrożenie terminowej spłaty kredytu i odsetek, w ten sposób, że Bank mógł zażądać spłaty całości zadłużenia w dniu 24 czerwca 2013r., jednakże kredytobiorca w terminie nie późniejszym niż 15 dni roboczych przed dniem spłaty mógł złożyć wniosek o ustalenie przez Bank harmonogramu spłaty zadłużenia z tytułu kredytu. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku, Bank miał wysłać kredytobiorcy pisemne postanowienie o ustalonym harmonogramie spłat.

Problemy ze spłatą kredytu przez K-4 (...) Budowlane spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w B. rozpoczęły się w styczniu 2013r. Wówczas powód, który pełnił funkcję prezesa zarządu spółki z o.o. rozpoczął rozmowy z doradcą pozwanego Banku (...), co do przedłużenia okresu kredytowania na dwa kolejne lata. Ustalono warunki przedłużenia spłaty w postaci poręczenia osób fizycznych, tj. powoda i jego żony M. K. (1), oraz spłaty dwóch zaległych rat z tytułu odsetek. W mailu wysłanym przez K. B. w dniu 10 czerwca 2013r. wskazano na konieczność złożenia wniosku o odnowienie kredytu oraz spłatę zaległych odsetek w kwocie 12.000 zł. W odpowiedzi spółka złożyła wniosek o produkt kredytowy w wysokości 1.350.000 zł w formie linii odnawialnej z terminem do 14 czerwca 2015r. W dniu 24 czerwca 2013r. powodowie przesłali do Banku kopie dowodów osobistych, a w odpowiedzi K. B. zaproponował podpisanie stosownych dokumentów następnego dnia z uwagi na brak czasu, oraz przypomniał o konieczności uregulowania zaległości z tytułu odsetek.

W dniu 25 czerwca 2013r. został podpisany aneks do umowy kredytowej – datowany na 24 czerwca 2013r. – odnoszący się do §6 o prowizji i § 7 o zabezpieczeniach, w którym ustanowiono dodatkowe zabezpieczenie w postaci umów poręczenia zawartych z powodami. Umowa poręczenia podpisana przez S. K. z dnia 25 czerwca 2013r. dotyczy wszelkich zobowiązań pieniężnych spółki K-4 (...) wynikających z umowy o kredyt złotowy w formie linii odnawialnej z dnia 24 czerwca 2012r., obejmujących całkowitą spłatę kwoty głównej, wszelkich odsetek, prowizji, opłat i kosztów, w przypadku, gdy kredytobiorca nie wywiąże się z zobowiązań w terminie i w sposób przewidziany w umowie kredytu. Pod umową M. K. (1) wyraziła zgodę na poręczenie, jednocześnie podpisała umowę poręczenia o identycznej treści jak mąż. Z tą samą datą małżonkowie K. podpisali oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz krzyżowo wyrazili zgodę na poddanie się egzekucji przez małżonka.

W dniu podpisania dokumentów K. B. zwrócił powodowi uwagę na konieczność spłaty zaległych odsetek, które w tym dniu wyniosły 16.267 zł. W dniu 27 czerwca 2013r. K. B. wysłał pismo do powoda po raz kolejny przypominające o spłacie odsetek z podaniem nr konta, na które spłata miała być dokonana.

Aneks nr (...) dotyczący dodatkowego poręczenia nie był wcześniej uzgadniany z powodem, ani nie przesłano mu jego projektu. Wydłużenie okresu kredytowania nie wymagało aneksu, ponieważ w umowie kredytu zastrzeżono możliwość przedstawienia przez Bank na wniosek kredytobiorcy, harmonogramu spłat zadłużenia przez okres do 24 miesięcy.

Podpisując dokumenty w imieniu Banku (...) miał świadomość, że zaległe odsetki nie są zapłacone. O konieczności ich zapłaty przypomniał on jeszcze 25 i 27 czerwca 2013r. Kredyt został postawiony w stan natychmiastowej wykonalności po 14 dniach czyli 8 lipca 2013r. Gdyby warunki przedłużenia umowy zostały spełnione, Bank przysłałby jedynie nowy harmonogram spłat.

Po wezwaniu spółki K-4 (...) do spłaty całego kredytu powód jako prezes zarządu oświadczył, że spółka nie jest w stanie zapłacić. W związku z tym została wszczęta egzekucja.

Powód uważa, że został wprowadzony w błąd co do możliwości przedłużenia spłaty kredytu, pomimo, że do dnia 24 czerwca 2013r. nie zostały uregulowane zaległe odsetki.

Powódka nie jest związana z firmą męża. Wiedziała jedynie, że musi podpisać umowę poręczenia, aby spółka uzyskała przedłużenie kredytu. Według niej, jej błąd polega na tym, że uważała, że poręcza za kredyt przedłużony, a nie poprzedni już wymagalny.

Spółka K-4 (...) jest aktualnie w upadłości.

Przeciwko spółce zostały wystawione bankowe tytuły wykonawcze.

Pismami datowanymi na 6 listopada 2013r., a doręczonymi pozwanemu 14 listopada 2013r. powodowie złożyli pisma o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczeń o poręczeniu, na podstawie art.84 §1 k.c., powołując się na wprowadzenie ich w błąd poprzez przedstawienie do podpisania umowy poręczenia za zobowiązania spółki K-4 (...)

o treści odmiennej od uprzednio wynegocjowanej, przy czym błąd miał dotyczyć treści aneksu pomiędzy Bankiem a spółką.

Sąd Okręgowy wskazał na treść art.840 §1 pkt.1 k.p.c. w oparciu o który dłużnik może w drodze procesu żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, w szczególności, gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu.

Sąd podkreślił, że powodowie powołali się na nieważność umów poręczenia za zobowiązania spółki K-4 (...) wynikające z umowy o kredyt złotowy z dnia 25 czerwca 2012r., z uwagi na swój błąd co do treści czynności prawnej uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożąby oświadczenia tej treści. Natomiast zgodnie z doprecyzowanymi oświadczeniami datowanymi na 11 lutego 2015r. powodowie podnieśli dodatkowo, że umowy poręczenia były antydatowane i podpisane już po zapadalności kredytu, a więc nie mogły rodzić po stronie banku prawnego obowiązku do zawarcia umowy o rozłożeniu kredytu na raty, gdyż umowa za którą poręczono wygasła.

Sąd Okręgowy wskazał, że błąd w znaczeniu wady oświadczenia woli określany jest jako błąd postrzegania, w odróżnieniu od błędu przewidywania i wnioskowania, które należą do sfery motywacyjnej podmiotu dokonującego czynności prawnej i tworzą pobudkę, pod wpływem której wyrażone zostało oświadczenie woli uznane następnie przez oświadczonego za „błąd”, gdy okazało się, że oświadczenie nie osiągnęło zamierzonego i przewidywanego celu. Zaś niespełnienie się oczekiwań osoby dokonującej czynności prawnej co do określonego rozwoju zdarzeń nie daje podstaw do uznania oświadczenia woli za wynik błędu prawnie doniosłego (art.84 k.c.).

Sąd wskazał też na stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym poręczyciel nie może uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli z powodu błędu wywołanego pośrednio przez dłużnika co do jego wypłacalności w dacie poręczenia. Nie można też mówić o błędzie w sytuacji, gdy ktoś składa podpis na dokumencie bez uprzedniego przeczytania go.

Sąd podniósł, że w niniejszej sprawie S. K. przyznał, że wiedział, że spółka K-4 (...) musi spłacić zaległe odsetki, a nawet zapewniał przedstawiciela Banku, że spółka niezwłocznie ureguluje te odsetki. Powód błędnie zakładał, że spółce uda się to zrobić. Według Sądu należy przyjąć, że powód wiedział, że warunkiem przedłużenia terminu spłaty kredytu jest spełnienie dwóch warunków: udzielenie poręczenia oraz spłata odsetek. Nie spodziewał się jednak, że jeśli spełni tylko jeden warunek, nie tylko kredyt nie zostanie przedłużony, ale dodatkowo on i żona będą odpowiedzialni za zobowiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością swoim majątkiem osobistym w oparciu o podpisane umowy poręczenia. W ocenie Sądu Okręgowego, to jest istota błędu powoda i jego małżonki, która podpisała umowę poręczenia bazując na ocenie męża.

Błąd co do możliwości spółki K-4 (...) niezwłocznej spłaty zaległych odsetek w wysokości około 16.000 zł jest, zdaniem Sądu, błędem przewidywania i jako taki pozbawiony jest doniosłości prawnej.

Według Sądu można przypuszczać, że podpisanie równocześnie z poręczeniem aneksu nr (...) mogło sugerować, że istotą aneksu jest przedłużenie umowy kredytowej, bowiem zastosowana procedura z §8 ust.2 pkt.6 umowy co do „przedstawienia harmonogramu spłat” jest nietypowa i potocznie rozumiana jako przedłużenie umowy. Jednak powód nie uważał, że umowa automatycznie zostanie przedłużona w chwili, gdy wraz z żoną podpisał dokumenty, ale oczekiwał jeszcze zwrotu tych dokumentów przez Bank. Wpłata odsetek cały ten czas byłaby zatem racjonalnie uzasadniona. Identyczne przekonanie wyrażała strona pozwana, skoro jeszcze mailami z 25 i 27 czerwca 2013r., czyli po podpisaniu dokumentów i po upływie zapadalności kredytu K. B. przypominał o konieczności zapłaty odsetek.

Według Sądu treść dokumentów przedstawiona do podpisania powodom nie była sprzeczna z treścią wcześniej wynegocjowaną, bo powód miał świadomość, że warunkiem przedłużenia umowy kredytowej jest zapłacenie zaległych odsetek i zapewniał, że spółka niezwłocznie to zrobi. Skoro warunek ten nie został spełniony, spowodowało to postawienie kredytu w stan natychmiastowej wymagalności. W konsekwencji oświadczenie powodów o uchyleniu się

od skutków prawnych oświadczenia woli o poręczeniu na tej podstawie, że podpisali umowy o treści sprzecznej z wynegocjowaną, jest prawnie bezskuteczne. Sytuacja taka nie miała bowiem miejsca.

Co do kwestii antydatowania umów poręczenia i aneksu nr (...), to Sąd Okręgowy uznał, że przedstawienie nowego harmonogramu spłat określonego w §8 ust.2 pkt.6 umowy kredytu nie było przedstawiane spółce na piśmie ani w formie propozycji, ani aneksu do umowy, zatem teoretycznie Bank nie był niczym związany i nadal posiadał możliwość przedstawienia spółce nowego harmonogramu spłat, tym bardziej, że jeszcze w dniu 27 czerwca 2013r. w korespondencji z K. B. była mowa o zapłacie zaległych odsetek, a nie o wymagalności kredytu.

W ocenie Sądu należy przyjąć, że gdyby spółka K-4 (...) uregulowała zaległe odsetki w dniu 25 czerwca 2013r., a Bank nie przedstawiłby nowego harmonogramu spłat, okoliczność podpisania aneksu i poręczeń w dniu 25 czerwca 2013r. miałyby znaczenie. Skoro jednak tak się nie stało, nie może być to okoliczność decydująca dla oceny błędu powodów, który polegał nie na błędnym przekonaniu, że odsetki mogą być jeszcze zapłacone w dniu 25 czerwca 2013r., ale na tym, że jakoś spółce uda się je zapłacić.

Zatem bezskuteczne jest również doprecyzowane oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli w związku z rozbieżnością daty na umowie i faktycznego czasu jej podpisania.

Według Sądu w ustalonym stanie faktycznym nie można się też dopatrywać podstępów w zakresie pozyskania poręczeń od osób fizycznych, brak jest bowiem dowodów na świadomość Banku co do braku możliwości spłaty przez spółkę K-4 (...) zaległych odsetek, tym bardziej, że powód osobiście zapewniał K. B., że spółka odsetki te zapłaci.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd okręgowy oddalił powództwo.

Od wyroku Sądu Okręgowego powodowie wnieśli apelację, zaskarżając go w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na oddalenie powództwa:

- art.233 k.p.c. polegające na ocenie wiarygodności i mocy dowodów w sposób dowolny nie zaś swobodny z pominięciem wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez ustalenie wbrew zasadom prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, że powodowie w dacie zawarcia umowy poręczenia byli zorientowani co do treści podpisywanego dokumentu i wiedzieli, że nie osiągną celu w postaci prolongaty spłaty kredytu o kolejne 24 miesiące jeżeli nie zapłacą zaległych odsetek,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art.84 k.c. przez przyjęcie, że oświadczenie woli powodów nie było obarczone błędem ponieważ nie zostały spełnione przesłanki uzasadniające uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia złożonego przez powodów, podczas gdy błąd powodów odnosił się do treści czynności prawnej (powodowie posiadali mylne wyobrażenie co do przedsięwziętej czynności), jak również był błędem istotnym, bowiem gdyby powodowie nie działali pod wpływem błędu i działali rozsądnie, nie złożiliby oświadczenia woli o takiej treści;

- art.65 §2 k.c. przez nieprawidłowe zastosowanie, przejawiające się w pominięciu wynikających zeń dyrektyw interpretacyjnych, w tym obowiązku uwzględniania przy wykładni oświadczeń woli ujętych na piśmie ich językowego sensu, ustalonego w oparciu o tekst dokumentu, analizowanego przez pryzmat językowych reguł znaczeniowych, a w rezultacie błędną i sprzeczną z rzeczywistą intencją stron oraz oderwaną od brzmienia dokumentu wykładnię postanowień zawartej umowy poręczenia, której celem było uzyskanie przez powodów prolongaty spłaty kredytu;

- art.58 §2 k.c. w związku z art.5 k.c. poprzez niezastosowanie w stanie faktycznym sprawy w sytuacji, kiedy umowa poręczenia zawarta z powodami jest nieważna, ponieważ jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Apelujący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku przez pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego Nr (...) wystawionego przez (...) Bank (...) z siedzibą w K. z dnia 27 sierpnia 2013r. przeciwko dłużnikowi S. K. oraz

pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego Nr (...) wystawionego przez (...) Bank (...) z siedzibą w K. przeciwko M. K. (1), oraz wniosli o zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Powodowie wnosząc o pozbawienie wykonalności bankowych tytułów egzekucyjnych z nadaną klauzulą wykonalności, w pierwszym rzędzie powołali się na nieważność umów poręczenia zawartych przez nich z (...) Bankiem (...) z siedzibą w K. w związku ze złożeniem oświadczeń o uchyleniu się od skutków prawnych swoich oświadczeń woli złożonych pod wpływem błędu. Treść umowy poręczenia miała być odmienna od wcześniej wynegocjowanej. Kredytobiorca czyli K-4 (...) Budowlane spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. miała wynegocjować z przedstawicielem Banku, że aneksem nr (...) do umowy kredytu, strony wprowadzą do umowy kredytu postanowienia dotyczące wydłużenia terminu jego spłaty przez spółkę oraz rozłożenie spłat kwoty kredytu na 24 równe raty pod warunkiem, że dłużnik przedstawi dwóch poręczycieli.

Na tym tle rysuje się kilka zagadnień.

Po pierwsze strony umowy kredytu nie mogły uzgodnić, że kwestia przedłużenia terminu spłaty kredytu będzie uregulowana w aneksie do umowy, gdyż w samej umowie w §8 ust.2 pkt.6 przewidziana była szczególna procedura prolongaty spłaty kredytu, która zakładała możliwość złożenia wniosku w tym przedmiocie przez kredytobiorcę, a następnie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku, wydania przez Bank „postanowienia o ustalonym harmonogramie spłat z tytułu kredytu”. Nowy harmonogram spłat ustalany był zatem przez sam Bank, bez konieczności uzyskania podpisu kredytobiorcy.

Nawet jeśli uzgodniono by, że kwestia przedłużenia spłaty kredytu miała być wprowadzona do umowy, to dotyczyłoby to umowy kredytu zawartej pomiędzy (...) Bankiem (...) z siedzibą w K., a nie umów poręczeń zawartych z powodami. Treść umów poręczeń nie była przez powodów negocjowana z Bankiem, nie była też wprowadzona do aneksu nr (...), w którym jedynie wskazano, że zmianie ulegnie §7 umowy zatytułowany „zabezpieczenie spłaty” poprzez dodanie pkt.c) poręczenia wg prawa cywilnego M. K. (2) i S. K..

Poręczenie należy do kauzalnych czynności prawnych. Pod pojęciem kauzy (causa) należy rozumieć przyczynę dokonania czynności prawnej. W przypadku czynności prawnej polegającej na poręczeniu przyczyną tą będzie zabezpieczenie istniejącego zobowiązania (art. 876 § 1 k.c.) lub mającego powstać w przyszłości długu (art. 878 § 1 k.c.). Żaden przepis prawa nie wprowadza zaś wymogu, aby poręczenie było częścią czynności prawnej stanowiącej kauzę albo chociaż zostało wspomniane w dokumencie, który tę czynność reguluje. Zresztą przedmiotem poręczenia może być także zobowiązanie wynikające z umowy ustnej lub nawet powstałe na mocy przepisów prawa (tak wyrok SA z 03.03. 2015r., VI ACa 665/14, LEX nr 1770884).

Ponadto z treści maili wysyłanych przez przedstawiciela Banku (...) do przedstawiciela spółki K-4 (...) wyraźnie wynikało, że jednym z warunków przedłużenia spłaty kredytu jest uregulowanie zaległości, początkowo w kwocie 12.000 zł, a ostatecznie w kwocie 16.267,32 zł, przy czym nie przewidywano wprowadzenia tego warunku do umowy.

O błędzie można mówić wówczas, gdy zachodzi niezgodność między rzeczywistością, a jej odbiciem w świadomości podmiotu. Nie ma zaś błędu, jeżeli oświadczający znał otaczającą go rzeczywistość i rozumiał okoliczności np. zawieranej umowy, ale wyciągnął z nich niewłaściwe wnioski i podjął niesłuszną czy też niekorzystną dla siebie decyzję (tak wyrok SA z 03.03. 2015r., VI ACa 665/14, LEX nr 1770884).

Nie stanowi błędu co do treści czynności prawnej mylna ocena zarówno aktualnych, jak i przyszłych okoliczności, nieobjętych treścią dokonanej czynności. Ocena taka dotyka już sfery motywacyjnej, a w ramach obecnych rozwiązań

normatywnych błęd w pobudce nie ma prawnej doniosłości (tak wyrok SA w Białymstoku z 21.01.2013r., I ACa 833/12, LEX nr 1289379).

Warunkiem prawnej doniosłości błędu w świetle art. 84 k.c. jest przede wszystkim to, aby błąd składającego oświadczenie woli dotyczył treści czynności prawnej. Przepis ten zakłada więc istnienie po stronie składającego oświadczenie woli mylnego wyobrażenia o treści tego oświadczenia (pomyłka) lub o takich okolicznościach, jak np. fakty, do których odnosi się to oświadczenie, normy prawne, mające zastosowanie do dokonywanej czynności prawnej, albo skutki prawne dokonywanej czynności prawnej (tak SN w wyroku z 29.10.2010r., I CSK 595/09).

W tym przypadku ewentualny błąd nie dotyczył samych umów poręczenia. Powód znając z negocjacji z Bankiem jakie prowadził jako prezes spółki K-4 (...), iż warunkiem przedłużenia spłaty kredytu udzielonego spółce jest uregulowanie przez spółkę zaległości w spłacie odsetek oraz udzielenie poręczeń przez dwie osoby fizyczne, jedynie błędnie przypuszczał, że spółka spłaci żadaną należność, a nawet sam o tym zapewniał Bank, ale ostatecznie źle ocenił sytuację spółki i jako poręczyciel wraz żoną, która opierała się na jego ocenie, podjęli niekorzystną – z ich punktu widzenia – decyzję o zawarciu umów poręczenia, ale taka ocena okoliczności nie objętych treścią czynności prawnej dotyczy sfery motywacyjnej, czyli błędu w pobudce, tak jak to przyjął Sąd Okręgowy, który nie ma prawnej doniosłości.

Tym samym zarzut naruszenia art.233 k.p.c. oraz art.84 k.c. nie jest zasadny.

Warunkiem prawnej doniosłości błędu w świetle art. 84 k.c. jest przede wszystkim to, aby błąd składającego oświadczenie woli dotyczył treści czynności prawnej. Przepis ten zakłada więc istnienie po stronie składającego oświadczenie woli mylnego wyobrażenia o treści tego oświadczenia (pomyłka) lub o takich okolicznościach, jak np. fakty, do których odnosi się to oświadczenie, normy prawne, mające zastosowanie do dokonywanej czynności prawnej, albo skutki prawne dokonywanej czynności prawnej. Tymczasem okoliczności, na które powołali się powodowie, nie świadczą o istnieniu po ich stronie w chwili zawierania umów w dniu 25 czerwca 2013r. r. błędu co do jakiejś okoliczności związanej z treścią tej umowy. Co więcej, okoliczności te nie świadczą o tym, aby powodowie byli w tym czasie w ogóle w błędzie. To co bowiem nazywają swoim błędem, nie łączy się z mylnym wyobrażeniem o jakiejś okoliczności zewnętrznej, lecz jest nietrafnym przewidywaniem. Z okoliczności bowiem, na które powołują się powodowie, wynika, że wiedzieli oni o konieczności spłaty zaległych odsetek jako warunku przedłużenia spłaty kredytu i prognozowali w związku z tym określony rozwój sytuacji w przyszłości. Ta właśnie prognoza, która, jak się później okazało, nie sprawdziła się, skłoniła ich do zawarcia umów w dniu 25 czerwca 2013 r. W takiej sytuacji złożonego przez powodów oświadczenia woli nie można - rzecz jasna - uznać za wynik błędu, lecz za wynik nietrafnego przewidywania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 października 1997 r., III CKN 214/97, OSNC 1998, nr 3, poz. 47).

Ponadto trudno przyjąć, aby ewentualny błąd wywołany był przez przedstawiciela Banku (...), który w ramach negocjacji kilkakrotnie wskazywał w mailach kierowanych do spółki, że warunkiem przedłużenia spłaty kredytu jest między innymi uregulowanie zaległych odsetek, przy czym podawał również kwotę zaległości i nr rachunku, na który należy dokonać wpłaty.

Stosownie do art. 84 § 1 zdanie drugie k.c., możliwość powołania się na to, że oświadczenie złożone innej osobie obarczone było błędem co do okoliczności faktycznych lub prawa istnieje tylko wtedy, gdy błąd był wywołany przez tę osobę, nawet bez jej winy albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć. Chodzi tu o postawę adresata oświadczenia woli, polegającą na pewnego rodzaju współdziałaniu w zaistnieniu wadliwości czynności prawnej (tak SN w wyroku z 13.12.2012r., V CSK 25/12, LEX nr 1293974). Tymczasem to przedstawiciel Banku, prowadzący negocjacje w sprawie przedłużenia spółce K-4 (...) terminu płatności kredytu mógł mieć poczucie pozostawania w błędzie, skoro prezes spółki wiedząc, że warunkiem tego przedłużenia jest zapłata zaległych odsetek, zapewnia go, że ta spłata zostanie dokonana. Trudno w takiej sytuacji twierdzić, że przedstawiciel Banku współdziałał w zaistnieniu wadliwości czynności prawnej poręczenia. O tyle również przesłanka ta nie jest spełniona, że przedstawiciel Banku nie prowadził negocjacji z powodami jako osobami fizycznymi mającymi zawrzeć umowy poręczenia, zatem nie mógł u nich wywołać błędu co do okoliczności, czy skutków zawarcia tych umów, prowadził

zaś te negocjacje z S. K., albo upoważnionym przez niego pracownikiem jako przedstawicielami K-4 (...) Budowlane spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – zatem z zupełnie odrębnym podmiotem.

Błąd, o którym mowa w art. 84 k.c., obejmuje także błąd co do prawa, co dotyczy m.in. mylnego wyobrażenia o skutkach prawnych wynikających ze złożonego oświadczenia woli.

Granica, która wyklucza możliwość powołania się na "błąd co do prawa" jest sytuacja, gdy mylne wyobrażenie o skutkach prawnych złożonego oświadczenia woli zostało spowodowane niedbalstwem strony w zapoznaniu się z treścią składanego przez nią oświadczenia woli (tak SN w wyroku z 08.03.2012r., III CSK 221/11, LEX nr 1164737).

Powodowie powoływali się na to, że treść zawieranej przez nich czynności prawnej nie odpowiadała wynegocjowanej treści, bowiem uważali oni, że poręczają za kredyt, którego spłata została już przedłużona. Tymczasem z żadnego z podpisanych przez nich dokumentów w postaci umów poręczenia, czy oświadczeń o poddaniu się egzekucji to nie wynikało. Skoro powodowie uważali inaczej, to oznacza, że przez niedbalstwo nie zapoznali się z pisemną treścią składanych przez nich oświadczeń woli, zatem nie mogą skutecznie powoływać się na błąd co do prawa.

W tej sytuacji niezasadny jest również zarzut naruszenia art.65 §2 k.c.

Nie ma wątpliwości co do językowego sensu oświadczeń woli powodów w postaci umów poręczenia. Co do celu zawarcia tych umów miałyby on znaczenie dla zarzutu nieważności tych umów, gdyby skuteczne było powołanie się przez powodów na błąd co do prawa, czyli na mylne wyobrażenie o skutkach prawnych tych oświadczeń, gdy – jak wskazano wyżej – nie było ku temu podstaw.

Niespełnienie się oczekiwań osoby dokonującej czynności prawnej co do określonego rozwoju zdarzeń nie daje podstaw do uznania oświadczenia woli za wynik błędu prawnie doniosłego (tak SN w wyroku z 19.10.2000r., III CKN 963/98, OSNC 2002/5/63 oraz SA w B. w wyroku z 02.03.2015r., I ACa 585/14, LEX nr 1661122).

Błąd w znaczeniu wady oświadczenia woli określanymi jest jako błąd postrzegania ("widzenia"), w odróżnieniu od błędu przewidywania i wnioskowania, które należą do sfery motywacyjnej podmiotu dokonującego czynności prawnej i tworzą pobudkę, pod wpływem której wyrażone zostało oświadczenie woli uznane następnie przez oświadczonego za "błąd", gdy okazało się, że oświadczenie nie osiągnęło zamierzonego i przewidywanego celu (tak SN w wyroku z 05.12.2000r., IV CKN 179/00, LEX nr 52505).

Nie doszło ponadto do naruszenia art. 58 §2 k.c. w związku z art.5 k.c.

Nie można twierdzić, że Bank nie powinien przyjąć od powodów umów poręczenia po terminie, wiedząc, że nie spowoduje to osiągnięcia celu w jakim pierwotnie umowy poręczenia zostały podpisane. Bank próbował zrealizować wniosek spółki K-4 (...) o przedłużenie spłaty kredytu wzywając do spełnienia jednego z warunków w postaci spłaty zaległych odsetek nawet już po zawarciu umów poręczenia z powodami, tj. 25 i 27 czerwca 2013r. Bank nie mógł przypuszczać, że ten warunek nie zostanie spełniony, skoro prezes zarządu spółki zapewniał, że kwota odsetek zostanie spłacona, a poza tym była to kwota stosunkowo niska (ostatecznie nieco ponad 16.000 zł), biorąc pod uwagę charakter działalności spółki prowadzącej tę działalność w branży budowlanej, a także biorąc pod uwagę wysokość kredytu jaki spółka miała do dyspozycji w kwocie 1.350.000 zł.

Nie mają racji apelujący, iż dla skuteczności zawartych umów poręczenia ma znaczenie, że zostały one zawarte faktycznie w dniu 25 czerwca 2013r., a więc po dacie kiedy miało by dojść do wygaśnięcia umowy kredytu. Nie można mówić o wygaśnięciu umowy kredytu, skoro nadal istniało zobowiązanie do spłaty należności z tej umowy. W samej umowie stwierdzono jedynie, że kredyt udzielany jest kredytobiorcy od dnia udostępnienia tj. 25.06.2012r. do dnia 24.06.2013r. (§1 ust.2 umowy z 25.06.2012r.) i że kredytobiorca zobowiązany jest dokonać spłaty całości zadłużenia z tytułu kredytu w dniu 24.06.2013r.(§3 ust.1 umowy). Z postanowień tych nie wynika, ażeby nawet po upływie terminu do spłaty kredytu termin ten nie mógłby być przedłużony. W §8 ust.2 pkt.6 umowy określono tylko, że wniosek o przedłużenie spłaty powinien być złożony najpóźniej na 15 dni roboczych przed umownym terminem spłaty

kredytu. Termin ten został zaś przez spółkę K-4 (...) zachowany. Ani zatem zawarcie umów poręczenia faktycznie w dniu 25 czerwca 2013r. (mimo uwidocznienia na nich daty 24 czerwca 2013r.), ani wzywanie do zapłaty zaległych odsetek jeszcze w dniach 25 i 27 czerwca 2013r., zgodnie z ustaleniem warunku do przedłużenia spłaty kredytu, nie eliminowało możliwości uwzględnienia prawidłowo złożonego przez kredytobiorcę wniosku o prolongatę spłaty kredytu. Poprzez wzywanie do zapłaty odsetek Bank zresztą taką wolę zrealizowania wniosku kredytobiorcy wyrażał.

Nie można zatem twierdzić, że umowy poręczenia były zawarte niezgodnie z zasadami współżycia społecznego, gdyż Bank wykorzystał nieuczciwie swoją uprzywilejowaną pozycję. Gdyby obydwie wynegocjowane warunki zostały spełnione, Bank sporządziłby nowy harmonogram spłat – tak jak to zostało ustalone.

Wobec braku podstaw do stwierdzenia nieważności umów poręczenia zawartych przez powodów z pozwanym Bankiem, bezzasadne było żądanie pozbawienia wykonalności wskazanych w pozwie bankowych tytułów egzekucyjnych opatrzonych klauzulą wykonalności.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art.385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w związku z art.391 §1 k.p.c.